

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Het poldermodel begint te scheuren

van Praag, B.

Publication date

1997

Document Version

Final published version

Published in

De Volkskrant

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Praag, B. (1997). Het poldermodel begint te scheuren. *De Volkskrant*, 19.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Print Request: Selected Document(s): 18

Time of Request: July 16, 2007 06:34 AM EDT

Number of Lines: 64

Job Number: 2822:37732185

Client ID/Project Name:

Research Information:

dpcm;nrcbld,trouw,volkrt
((byline(praag)) AND date(geq(1/1/1997) AND leq(12/31/1997)))

Send to: LNEPROF, 121MXG
UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM
POSTBUS 19185
AMSTERDAM, NLD 1000GD

18 of 30 DOCUMENTS

© 1997 PCM Uitgevers B.V. All rights reserved.
de Volkskrant

September 13, 1997

SECTION: Pg. 19**LENGTH:** 750 words**HEADLINE:** Het poldermodel begint te scheuren**BYLINE:** BERNARD VAN PRAAG**BODY:**

Het duurde meer dan tien jaar voordat de loonmatiging vruchten begon af te werpen. Laten we dit succes niet in de waagschaal stellen, is de dringende oproep van Bernard van Praag.

ER GEBEUREN weer mooie dingen in Nederland. Internationaal krijgen we bekendheid om ons poldermodel. Dat houdt in de praktijk in dat in Nederland sinds 1982 (!) de loonstijging gematigd wordt in vergelijking met die in het buitenland.

Enerzijds leidt dit tot een relatieve daling van de kostprijzen, anderzijds laat dit meer ruimte voor een beloning aan de factor kapitaal en andere productiefactoren. De arbeidsinkomstenquote is van meer dan 90 procent weer gedaald naar 80 procent of minder.

De meeste geleerden menen dat deze matiging de voornaamste reden is waarom de Nederlandse economie tegenwoordig weer zo goed draait. In feite zijn er in vele segmenten van de arbeidsmarkt zelfs weer verschijnselen van een overspanning op komst, ook al zijn er nog vele oudere werknemers die op non-actief zijn gezet.

De vraag is nu of het wenselijk is de matiging in de komende jaren vol te houden en zo ja, of dat zal lukken.

De loonmatiging heeft drie effecten. In de eerste plaats maakt ze Nederland aantrekkelijk als vestigingsplaats voor bedrijven. Hierbij gaat het zowel om buitenlandse bedrijven als om binnenlandse bedrijven, die eventueel hun activiteiten naar het buitenland zouden kunnen willen verleggen.

Vervolgens maakt de relatief lage kostprijs onze producten beter verkoopbaar. Ten derde gaat de binnenlandse koopkracht slechts weinig omhoog, wat uiteraard een negatief effect heeft op de binnenlandse vraag.

De eerste twee effecten zijn natuurlijk gunstig voor onze werkgelegenheid, terwijl de gematigde groei van onze binnenlandse koopkracht slechts een klein negatief effect heeft op de binnenlandse werkgelegenheid, gegeven de graad van openheid van onze economie. Ik zou dus willen pleiten voor verdere matiging.

Het poldermodel begint te scheuren de Volkskrant September 13, 1997

Er ontstaan nu echter scheuren in de consensus. In de eerste plaats is daar de mening van de Amsterdamse econoom Kleinknecht en de zijnen die pleiten voor een loonstijging om laagwaardige arbeid uit te stoten en de technologische (arbeidvervangende) vernieuwing een kans te geven.

Ik vind dit persoonlijk gevaarlijk spel. We hebben gezien hoe lang het duurt totdat de olietanker door de bocht is en loonmatiging ook metterdaad effect heeft. We hebben er meer dan tien jaar op moeten wachten.

In de tweede plaats lijkt het er nu op dat ook de andere West-

Europese landen zoals Duitsland en België noodgedwongen tot loonmatiging overgaan. Een opgeven van de loonmatiging zou heel best kunnen leiden tot het verslechteren van onze concurrentiepositie, en dus van onze werkgelegenheid.

Beloningsverschillen moeten productiviteitsverschillen weerspiegelen, en op die grond is het redelijk om schaarse arbeidskrachten beter te belonen, maar dat impliceert geenszins dat een algemene loonstijging gewenst is.

Daar komt bij dat we nu worden geconfronteerd met de uitbundige beloningspatronen van bestuurders in bedrijven, zelfs wanneer de bedrijfsresultaten geen aanleiding zijn tot grote verhogingen. Ik denk hierbij natuurlijk ook aan de bijna onbelaste opties.

Hier hebben wij een psychologisch hoogst schadelijke ontwikkeling. De bedrijfsleiding maakt zich uiteraard totaal ongeloofwaardig bij het preken van loonmatiging wanneer zij zelf miljoenen extra in de zak steken.

Natuurlijk zal dat impliceren dat sommigen naar het buitenland afreizen voor nog lucratievere banen, maar ik denk dat dit toch erg zal meevallen.

Wanneer men de vergelijking met het buitenland trekt, moet men het totale pakket van arbeidsvoorwaarden vergelijken, en niet alleen de inkomens. Dan heeft Nederland als woonland en de Nederlandse structuurvennootschap als behaaglijke werkomgeving toch heel wat te bieden, wat men in de meeste buitenlanden niet vindt.

Ik zou dus willen pleiten voor een volhouden van het succesvolle poldermodel, ook al is een zekere loondifferentiatie op basis van schaarsteverhoudingen in de arbeidsmarkt mogelijk en gewenst. Uiteraard betekent dit dan ook dat de beloning voor bepaalde functies waarvoor we een overvloed signaleren in benedenwaartse richting zouden moeten worden bijgesteld.

B.M.S. van Praag is hoogleraar toegepaste economie en directeur van de Stichting voor Economisch Onderzoek aan de Universiteit van Amsterdam.

FOTO PATRICK DE SPIEGELAERE

Arbeid ; Sociale Economie ; Nationale economie ; Economie

LANGUAGE: DUTCH

LOAD-DATE: May 8, 2003